

למען השם, מה קורה למדינה?

האם העסק מתפרק?

שני ימימנוחה בשבוע, והיכולת החומרית לנצלם היטב לנושם ולתחביבים. חור פש שנתי בעיריית. גם מעבר לגבול. בישראל, אלה הם חלומות באסמיה לפועל מיקצועי, המקבל משכורת אחת, בניכוי מס חוקי, במיסגרת הכלכלה הי רישמית.

עובד כזה מקבל — בערכים נומינליים וריאליים כאחד — משכורת שהיא כמחצית, או אף כשליש, מזו שמקבל עמיתו בגרמניה, בארצות-הברית, בשווייץ, למרות שתוצרתו מתחרה בשוקי העולם והארץ בתוצרתם של אלה.

תמורת שכר מחורבן ניתנת — דאפיסם — עבודה וחורבנות.

אין מנוס מכך. כי אותו עובד שואף לרמת-מחיה, הנראית לו הוגנת — זו המוצגת לו בטלוויזיה ובסרטים כרמת עמיתיו בחו"ל. הוא מחפש לו הכנסה שתורו, ומקדיש לה את המחשבה שצריך היה להקדיש לעבודתו הרישמית. הוא עור בד עבודה נוספת, מחוץ למעגלי המס.

רמת-השיכון, חי בוהלה דירקומתית מפור ארת עם כמה מיסלסים. הוא גם יודע שרופאים הצעירים שהפנינו נגדו בשער רי הכנסת לא הפנינו נגד עמיתיהם, הי רופאים המקיימים פראקטיקה שחורה עם הכנסה של חמישים אלף לירות לחודש, נקיות-ממס.

זהו צידו השני של המטבע.

האם עשו ראשי אל-על משהו כדי לתת דוגמה אישית לעובדיהם? האם ניסו לקיץ את הפקידות הבכירה, הלוועגת מחלוצות בניין-הענק ממזגיה-אוויר בנמל התעופה, לעובדים למטה? האם ויתרו מאות בעלי שררה-ענק על חלק משכרם, לפני שהחליטו, להקפיא (ולמעשה להוריד באופן ריאלי) את רמת-המחיה של הסועלים?

לא. להם היה פיתרון אחר: לדפוק, לפטר, להוציא לחופשה, לנתק מגע, לדי רוס, לשבור. בעלי ההכנסות הגדולות הסכו רודנים במהדורות-כיס, מין נפוליון

ונאמנה, אין הוא יכול להרשות לעצמו רמת-מחיה שהיא מובנת מאליה לפועלי-התחזוקה במילדאנו ובדונדון.

אם הוא רוצה לשלם את המשכנתה, לשלוח שני ילדים לבית-ספר תיכון, לחזק זיק במכונית קטנה, לרכוש לעצמו מכי שירי-חשמל שונים, ולבלות חודש בשנה בחו"ל עם מישפחתו — הוא זקוק למשכורת שלמה נוספת — לפחות. גם אם יוותר על רמת-מחיה כזאת, עליו לעבוד עבודה נוספת, לקבל הכנסה שחורה כלי שהי, לשלוח את אשתו לעבוד כדי "לגמור את החודש".

אבל זהו רק צד אחד של המטבע — או של חוסר-המטבע.

אפשר לבוא אל פועל זה ולהגיד לו: כאן לא אמריקה. כאן לא צרפת. אחרנו עם במצור. יש עומס של ביט-

השאלות האלה נשאלות עתה מכל עבר, כימעט בכל שיחה רצינית:

האם העסק מתפרק?

האם המשק מתמוטט?

האם החברה מתפוררת?

מרירות העובדים, התמוטטות המטבע, עליית הירידה וירידת העלייה, משבר במוסר-העבודה, גילויי השחיתות, העדר המנהיגות — כל אלה, כשהם משתלבים זה בזה, יוצרים תמונה של התפרקות והתפוררות, אווירה של דימדומים ואפלה גוברת.

פחושם נשמעות בפרהסייה הקריאות לדיקטטורה, לפראנקו ישראלי, לשלטון של פאלאנגות, שיוויד לעובדים את הי ראש ויעשה סדר.

במקומות-העבודה גוברת ההתמרמרות, עולה מין נהם עמוק של זעם עצור, הי שואף להתפרץ.

אך לא יהיה בארץ, "מיצעד על ירושלים" להמלכת דיקטטור פאשיסטי, וגם לא יקומו, "מועצות פועלים וחייילים", לא אלה הן חסכוניות.

הסכנה היא בתהליך איטי של התרסקות מנימית, של התפרקות המערכת, של אוכרן האמונה ביעתיד החברה הישראלית.

השבת, "אדיע" היתה תמרור בתהליך זה. אבל היא הרבה יותר מזה: מעין מיקרו-קוסמוס של הבעיה כולה.

אפשר לומר: חברת, "אדיע" היא מהדורה קטנה של מדינת-ישי-ראל. מה שמתרשש בה, משקף את התהליכים במדינה כולה.

אין טעם להיכנס כאן שוב לסיבות הי טיידיות שגרמו לשביחה מסויימת זו, מס' X בסידרה. האם היתה זו פרובוקציה של ההנהלה, שהיתה זקוקה באופן דחוף לי שער-לצואול כדי להעמיס עליו את כיש לונותיה והפסדיה? או שמא פעלו העובדים באופן בלתי-רציונאלי, ואחזו בנשק השביתה מתוך הפסקות? אני נוטה לגירסה הראשונה, אך לא בכך טמון מעיקר.

העיקר הוא שבחברה זו נוצר מצב בלי תינסבל, כשהנהלה שונאת את עובדיה ותעובדים את ההנהלה, ואולי גם זה את זה. נשבר הבסיס המשותף, מתחוששה שהי כל יושבים במטוס אחד, למרות הבדליי האינטרסים, וכי התנהגות קיצונית מדי תביא להתרסקות המטוס.

מבחינה מכרעת זו, חברת "אדיע" מהווה כבואה נאמנה די חברו הישראלי כולה.

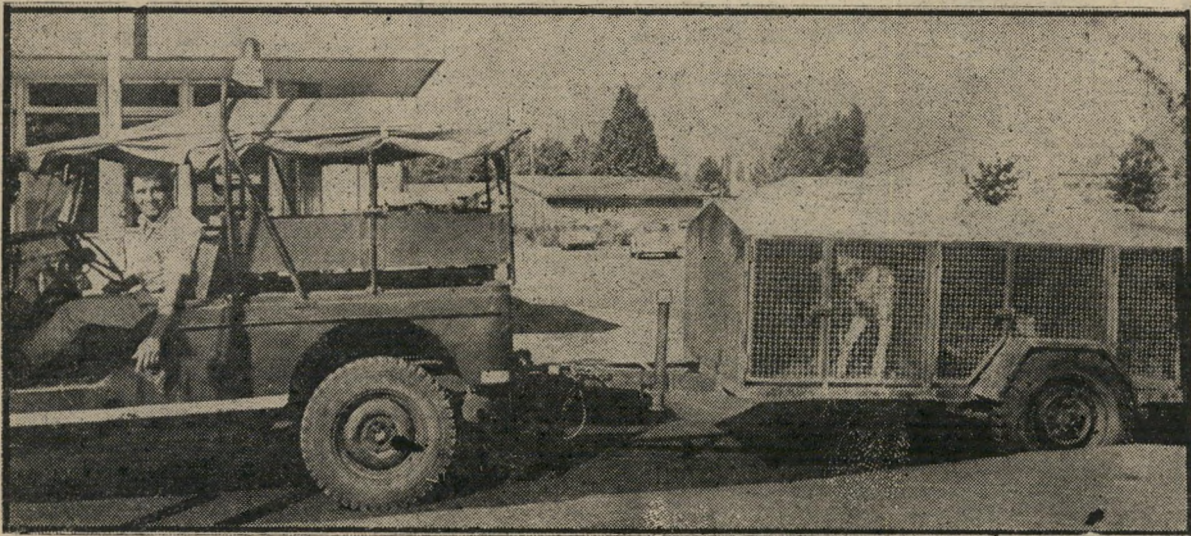

יצר נוצר מצב נפשי זה בחברת אל-ע?

קל מאד לעמוד על הסיבות. הן גלוי יות לעין.

פועל-תחזוקה באר-על אינו עומד בתחית טבלת-שכר בארץ. להיפך, במושגים הקיימים בישראל, הוא משתכר יפה.

אולם פועל זה מרוויח פחות — חצי או שליש — מעמיתו בארצות-הברית, בגרמניה או בצרפת, העושה אותה עבודה עצמה. גם שעה שהוא עובד עבודה מלאה

תמונה מזעזעת: כלבי-התקפה מישטרתיים הובאו בכלובים סגורים לנמל-התעופה בן-גוריון במטרה להפעילם נגד הפועלים השובתים במיקרה של התנגשות אלימה עימם.

ומזנית את עבודתו הראשונה, הוא עיף, הוא ממורמר. אין לו שום חשק ליעל את העבודה. לצמצם את מיספר העובדים הדרושים ליחידת-תוצרת, להגביר את הי מאמץ הגופני והנפשי.

הוא חושב איך לגמור את החור דש, והיכן להרוויח כסף בחוץ לעבודה. הוא גם משוכנע כי בעבורי דה הירשמית המאומצת ביותר, אשר שכרה כפוף למס, לא יגיע לעולם למכונית, לדירה חדשה, לי דברים שעליהם הוא חלום.

א ל הפועל הזה באים, ומספרים לו את הסיפורים על עומס התקציב הי ביטחוני, הבלוע 30% מן התוצר הלאומי, על המצב הרה-האסון של הכלכלה הלאומית, על הסכנות המאיימות על קיומה של מדינתנו.

כל זה נכון, לא נבדוק כאן מדוע זה כך. כרגע זהו המצב העובדתי, והי פועל יודע זאת היטב.

אבל אין זה עושה עניין השם. מדוע?

מפני שהוא קורא בעיתון שסרסורי-

ניס-שלגיר, יחד עם השר הלא-יוצלח מנגב-המליצות.

הרג המעופף מסריח מן הראשי.

מ כל הבחינות האלה חברת אל-על היא סמל המצב תחברתי במדינה כולה.

הכל מתזננים על מוסר-העביי דה הירוד. אומרים שהפועלים עיי שים את מזאכתם רמייה. אף אחד לא רוצה לעבוד.

יש הגומה רבה בהאשמות אלה, אבל בכמה וכמה סקטורים זה די נכון. שם "מוסר-העבודה" הוא ירוד. הפועלים אינם עובדים כמו עמיתיהם באירופה.

כמו עמיתיהם באירופה? תמיי רת מה עובדים עמיתיהם באירופה?

תמורת רמת-מחיה, שהיא מקובלת עתה ברחבי העולם המערבי לגבי פועל לים מיקצועיים העובדים בנאמנות: דיי רה מרווחת. מכונית קטנה או בינונית. הודמנות לילדים להגיע לאוניברסיטה.